

Brønnøy kommune

VETERANPLAN

2018 – 2021

VETERANPLAN

BRØNNØY KOMMUNES INNSATS FOR Å HEDRE VETERANER ETTER INTERNASJONALE OPERASJONER.

Norge har over flere tiår deltatt i ulike militære operasjoner i krigs- og konfliktområder. Siden 1947 har over 100 000 nordmenn tjenegjort i internasjonale operasjoner på våre vegne. Dette omfatter 100 operasjoner på fire kontinenter. Siden oppstarten av FN-operasjonen i Libanon i 1978 har mer en 40 000 bidratt i fredens tjeneste for Norge og det internasjo-

nale samfunnet . Regjeringen har fokusert på at veteraner er en viktig ressurs for det norske samfunnet og at de er viktige bidragsyttere i arbeidsliv og lokalsamfunn. Med veteran menes norsk personell innenfor eller utenfor forsvarrets organisasjon, som har avsluttet en tids- og stedsavgrenset militær tjeneste innenlands eller utenlands.

I erkjennelsen av at anerkjennelse og ivaretagelse av veteraner ikke hadde vært viet mye oppmerksomhet fra samfunnets side ble det i 2009 iverksatt tiltak for å bøte på dette. I 2009 kom St. melding nr. 34 «Fra vernepliktig til veteran» som skulle bidra til å skape større forståelse i samfunnet for veteranens oppdrag, situasjon og behov. Regjeringen handlingsplan 2011-2013) og regjeringen oppfølgingsplan i 2014 videreførte og konkretiserte arbeidet. I dette tidsrommet ble det stadfestet at kommunene spiller en sentral rolle i dette arbeidet og det er på kommunalt nivå utfordringene ble ansett som størst og i praksis er det i kommunene utøvelsen at det felles samfunnsansvaret vil komme sterkest til uttrykk.

Brønnøy kommune ønsker å vise anerkjennelse for innsatsen som veteranene har gjort gjennom deltakelse i internasjonale operasjoner. Det kan være ulike oppfatninger om grunn-

laget for norsk deltakelse i krig og konflikt. Uavhengig av dette fortjener den enkelte anerkjennelse og respekt for viljen til å risikere liv og helse for landet. Samfunnet har et helt klart ansvar for å ivareta personell og deres nærmeste når Forsvaret deltar i internasjonale operasjoner, dette slås fast i Prop73 S, 2012. De aller fleste greier seg bra etter deltagelse, mens noen vil ha problem og utfordringer etter endt tjeneste. Ved å opprette en kommunal veterankontakt vil en kunne sikre at kommunen har oversikt over hjelpetiltak, samt forankre kompetansen innenfor dette feltet.

For å opprettholde et aktivt veteranmiljø er det viktig å tilrettelegge møtesteder for veteraner. Kommunen bør legge til rette for samlinger i egnede lokaler, gjerne i samarbeide med andre organisasjoner (Frivilligsentral eller lignende). Slik tilrettelegging vil være et viktig anerkjennende tiltak over veteranene i Brønnøy kommune.

Kommunene er ansvarlige for at personer bosatt i kommunen blir tilbudt nødvendige helse- og omsorgstjenester. For fastleger og annet kommunalt helsepersonell er det viktig å vite at årsakene til fysiske og psykiske helseplager kan være belastninger tilknyttet internasjonale militære operasjoner, også når disse ligger langt tilbake i tid.

Denne planen skal bidra til at Brønnøy kommune blir en god by å bo i for veteraner, og forplikter samtidig kommunen til å tilrettelegge for en god ivaretagelse. Utgangspunktet for planen er Forsvarets Veterantjeneste sitt anmodningsbrev til alle ordførerne i landet, daterert 03. mars 2017. I dette brevet blir alle kommuner anmodet om å synliggjøre sitt ansvar for å anerkjenne, følge opp og ivareta veteranene fra internasjonale operasjoner etter 2. verdenskrig. Brønnøy kommune vil legge til rette for slik oppfølging av veteranene med bosted i kommunene:

- Veterandagen 8. mai

Regjeringen har bestemt at 8. mai er den nasjonale veterandagen, og Brønnøy kommune inviterer til årlig til mottakelse i rådhuset denne dagen. Hovedtaler på dette arrangementet bør være en veteran. Arrangementet vil også inneholde kransnedleggelse og kulturelt innslag. Alle veteraner med familie inviteres.

- **Møte med veteranforeningene**

Brønnøy kommune vil i tillegg legge til rette for samarbeid mellom kommune og veteranforeningene, og avholde to årlige dialogmøter med veteranforeningene for å utveksle erfaringer og videreutvikle innsatsen.

- **Minnesmerke**

Brønnøy kommune skal ta initiativ til at det opprettes et minnesmerke for veteraner i kommunen.

- **Kompetanseheving**

Brønnøy kommune skal legge til rette for kompetanseheving innenfor de ulike offentlige kommunale organene som tilbyr veteranene tjenester.

Helsetjenestetilbud i Brønnøy kommune

Ved udekket helsebehov etter endt tjeneste, er fastlegen den første veteranene møter i kommunehelsetjenesten, og den som henviser til spesialisthelsetjenesten og andre tiltak når det er nødvendig. Fastlegens ansvarsområde er å forebygge, diagnostisere og behandle somatiske og psykiske lidelser.

- Kommunen foreslår at det tilbys kurs til fastlegene knyttet til de helserelaterte utfordringene som en del av veteranene opplever etter endt tjeneste. Dette innebærer at man i større grad skal ha fokus på temaet slik at man lettere skal kunne indentifisere og fange opp veteraner som har ulike senskader etter tjenesten.

- Fastlegene kan informere om Forsvarets regionale stressmestringsteam og gi tilbud om

henvisning til dette. Stressmestringsteamet Nord (Nordland, Troms og Finnmark) er stasjonert på Bardufoss og tilbyr psykologhjelp ut over den pålagte oppfølgingstiden (12-14 måneder). Tidligere måtte veteranene dekke reisene til disse samtalen selv, men Forsvarsdepartementet har nylig fastsatt at reisekostnadene nå skal dekkes gjennom Forsvarets kontor for psykiatri og stressmestring.

- Brønnøy kommune foreslår at Regional ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS), aktivt tilbyr meritterende grunnopplæringskurs for fastlegene og annet helsepersonell i kommunen, med fokus på temaet.

Som en del av det pågående arbeidet med handlingsplanen «I tjeneste for Norge» er det etablert regionale fagnettverk for innsatspersonell, inkludert veteraner, i regi av RVTS. Denne strukturen er sentral når det gjelder ivaretak-

else av bærekraftig kompetanseutvikling på området. Dette er en ressurs for Brønnøy kommune i arbeidet med å utvikle tiltak og bidra med kompetanseutvikling lokalt.

- Forsvarets sanitet har laget en løpeseddel om tilbudet de har til veteraner og pårørende, som skal være tilgjengelig på alle fastlegekontor.
- Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) kan bistå til etablering og opplæring av selvhjelp som metode i gruppe. Koordinator kan bidra med veiledning i forbindelse med oppstart og gjennomføring, knyttet til selvhjelpsgrupper og likemannsarbeid. Tilbudet omfatter også utvikling av forskjellige lærings- og mestringstilbud i form av «å leve med» ulike livssituasjoner og helsetilstander, blant annet pårørendekurs. Det er til enhver tid behovet i befolkningen og øvrige tilbud i kommunen, spesialisthelsetjenesten og private organisasjoner /aktører, som styrer hvilke tilbud som utvikles.

- Kommunen har lavterskel psykisk helsehjelp (ROP Tjenesten) og spesialisthelsetjenestens AAT (akutt ambulanseteam) som kan kontaktes ved akutte livskriser.
- Alt helsepersonell i kommunen bør ha fokus på eventuelle senskader hos veteraner de kommer i kontakt med, for å medvirke til at disse får et tilbud som er tilpasset behovet.
- Kommunens helsestasjon og ROP tjenesten bør være oppmerksom på eventuelle behov for ekstra støtte og veiledning til familier der ett familiemedlem har vært i forsvarets utenrikstjeneste. Helsesøstre kan sikre oppfølging av familien, og ha et særlig øye for barna i familien som en møter i helsestasjon og skolehelse-tjeneste. Om nødvendig kan helsesøster henvise videre til andre støtte- og hjelpetilbud, for eksempel lavterskel psykologtjeneste knyttet til helsestasjonen. Helsesøster kan også være en god støtte for familien og kan gi informasjon om andre støtte- og hjelpetilbud.
- Barnehager og skoler har en viktig oppgave i å vurdere om et barn har det vanskelig. Hvis barnet føler utrygghet eller har andre problemer som følge av at far eller mor er i utenlandstjeneste, skal barnehagepersonell eller lærer kunne fange opp dette og gjennom samtale og oppfølging bidra til å hjelpe familien og ikke minst barnet. Det er viktig at familien gir informasjon til lærer og barnehagepersonell slik at problemer kan forebygges.

- Familievernkontorene vil kunne komme i kontakt med personer som skal eller har tjenestegjort i internasjonale operasjoner. Familievernkontoret på Hamar har spesiell kompetanse på saker som angår tjeneste i internasjonale operasjoner og kan kontaktes av alle regionale familievernkontor.

Kommunene er ansvarlig for at personer som oppholder seg i kommunen skal tilbys nødvendige helse- og omsorgstjeneste. For fastleger og ansatte i kommunens tjenester vil det være viktig å vite at årsaken til fysiske og psykiske helseplager kan være belastninger i tilknytting til internasjonale operasjoner, også når dette ligger langt tilbake i tid.

Brønnøy kommune kan støtte seg på følgende ressurser i dette arbeidet

- Forsvarets Veterantjeneste
- Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RTVS)
- Familievernkontoret Innlandet, avdeling Hamar
- Forsvarets Sanitet
- Distriktpsikiatrisk Senter (DPS)
- Barne- og ungdomspsykiatrisk Poliklinikk (BUP)

NAV

NAV skal veilede brukere på arbeids-, familie- og pensjonsområde og ta imot krav om ytelser, og også følge opp brukere som trenger ekstra bistand for å komme i arbeid eller aktivitet. NAV Elverum er blitt tilført spesiell på veteransaker.

Statlige tjenester

Bufetat – familievernet:

Bufetat har ansvar for familievernet som er et tilbud til mennesker med ulike samlivs- og relasjonsproblemer. Bufetat, region nord er representert i fagnettverket i RVTS nord.

11 familievernkontorer i landet har deltatt på kurs om arbeid med veteranfamilier og gjennom det tilegnet seg kompetanse på veteranfamilier utfordringer.

Distriktpsykiatriske sentre (DPS):

DPS tilhører spesialisthelsetjenesten og har hovedansvaret for tilbudet innen psykisk helse-

vern for voksne. DPS er statlige klinikker som tilbyr døgntilbud, dagtilbud, poliklinikk, akutt- og ambulant team. De samarbeider nært med kommunen i sine respektive områder.

Fastlegen kan henvise til DPS for utredning og eventuell behandling.

Ansatte og fastleger som har kompetanse om de spesielle utfordringene som personell i tjeneste og veteraner har, vil bedre kunne gi riktig hjelp. Opplæring vil gi kunnskap som også er viktig i arbeid med andre brukere.

Dedikerte fastleger eller spesialisert NAV tjeneste for veteraner vurderes som lite hensiktsmessig. Fastlegene skal ha en allmenn innretning og pasienten velger fritt hvem de vil ha som fastlege, er pasienten misfornøyd med sin fastlege skal det være enkelt å bytte fastlege. NAV skal også kunne bistå alle brukergrupper, og for mye spesialisering vil bidra til å redusere den brede kompetansen ansatte skal ha.

«Veteranene har deltatt i operasjoner på

vegne av den norske stat. Selv om de ikke har formelle rettigheter som gir prioritet i det sivile helse- og velferdstilbudet, er det et viktig ledd i anerkjennelsen av deres innsats at de opplever tjenesten som tilgjengelig og samordnet».

Telefonnummer og adresser til forskjellige tjenester:

- Brønnøysund Legesenter 75012400
- Brønnøy kommune,
Rus og psykisk helsetjeneste 95012320
- NAV Brønnøy 55553333
- Helgelandssykehuset, Brønnøysund.
Voksen og Barnepsykiatrisk Poliklinikk
75060660
- Regionalt Ressursenter om vold,
traumatisk stress og selvmordsforebygging
72822005
- Familievernkontoret 75114180

Tiltaksplan:

I følge Handlingsplan – I tjeneste for Norge oppfordres kommunene i sine handlingsplaner å legge vekt på kompetanseheving, forpliktende samarbeid mellom relevante aktører og ivaretagelse av målgrupper som har behov for ulike tilbud. Målene for kommunens arbeid med veteraner er:

1.Brønnøy kommune viser anerkjennelse og ivaretagelse av veteraner.

2.Ansatte i Brønnøy kommune som kommer i kontakt med veteraner, har tilstrekkelig kompetanse om veteraners særskilte behov.

3.Det er god koordinering av tiltakene som rettes mot veteraner og deres familier.

Disse tiltak foreslås for å møte de utfordringer som Brønnøy kommune kan møte i sitt veteranarbeid.

Informasjon

Etablere informasjon om veteraner og kommunens tiltak overfor veteraner og deres familier, til ansatte i barnehage og skole, fastleger og til veteraner og deres familie på kommunens nettside.

Ansvarlig: Rådmann Tidsfrist:

Kompetanse

Opplæring til ansatte i skole og barnehage om barns reaksjoner når foreldre drar i utenlandsoppdrag. Opplæringen skal bygge på et familieperspektiv.

Ansvarlig:
Oppvekstsjef med bistand fra RVTS

Oppstart innen

Kurs for fastleger og annet helsepersonell i kommunen om traume med særlig fokus på krigsopplevelser.

Ansvarlig:
Helsesjef med bistand fra RVTS

Oppstart innen

Kurs for ansatte i NAV om veteraner.

Ansvarlig:
NAV

NAV etablerer kompetanse om yrkesskadeerstatning og menerstatning. Kompetansemiljøet i NAV Elverum forankres på en måte som sikrer best mulig effekt i egen organisasjon, dvs. deres erfaringer gjøres tilgjengelig for saksbehandlere og NAV lokal.

Oppstart innen

Forpliktende samarbeid

Etablere et samarbeidsforum med organisasjonene, forsvarsstaben, kommune, NAV, RVTS og BUF- etat. Herunder vurdere behov for en fast veterankontakt.

Ansvarlig:
Rådmann tar initiativ

Tidsfrist:

Hovedoppgave: At fra et overordnet nivå sikre god overgang fra forsvaret til kommunen for veteraner som har blitt skadet og trenger videre oppfølging.

Helsesektoren har en koordinerende rolle for veteraner ved rehabilitering. Det etableres ansvarsgrupper ved behov. Veteranen kan alltid be om at det etableres en ansvarsgruppe når tjenestene skal samordnes.

Ansvarlig:
Helsesjef

Tidsfrist: Umiddelbart

Enhet for psykisk helse og rus gir tilbud til veteraner som trenger bistand. Den kan gis individuelt eller i gruppe (selvhjelpsgruppe).

Ansvarlig:
Brønnøy kommune ved ROP.

Tidsfrist: Umiddelbart

Anerkjennelse og samarbeid mellom relevante aktører

Brønnøy kommune ønsker å vise anerkjennelse til veteraner fra kommunen. 8. mai inviteres veteraner til et fast årlig arrangement i Brønnøy Rådhus.

Ansvarlig: Ordføreren

Støtte til aktivitet

Veteranrepresentantene beskriver et behov for lokaler for kameratstøtte, selvhjelpsgrupper, gjennom å ha disse lokaler gis barn og familie mulighet å møte andre i lignende situasjoner.

Brønnøy kommune gir tilbud om støtte og egnede lokaler til veteranorganisasjonene. Lokaler kan tilbys eksempelvis på Frivilligsentralen eller rådhuset.

Ansvarlig: Eiendomsavdelingen.